

NORGES HØYESTERETT

Den 3. november 2020 ble det av Høyesteretts ankeutvalg med dommerne Indreberg, Falkanger og Bergsjø i

HR-2020-2116-U, (sak nr. 20-155887STR-HRET), straffesak, habilitet:

A (advokat Christian Wiig)

mot

Påtalemyndigheten (statsadvokat Per Morten Schjetne)

avsagt slik

K J E N N E L S E :

- (1) Saken gjelder spørsmål om alle dommerne i Frostating lagmannsrett er inhabile ved behandlingen av en straffesak.
- (2) A har i anke over Sør-Trøndelag tingretts dom 9. september 2020, der A ble dømt til fengsel i åtte måneder for overtredelse av straffeloven §§ 302 og 327, vist til at lagdommer Marit Forsnes' datter er et sentralt vitne for så vidt gjelder tiltalens post I – seksuell omgang med barn mellom 14 og 16 år. A har gjort gjeldende at samtlige dommere i Frostating lagmannsrett er inhabile på grunn av forholdet.
- (3) Frostating lagmannsrett har ved brev 29. oktober 2020 forelagt habilitetsspørsmålet for Høyesteretts ankeutvalg. Lagmannsretten viser i brevet til at lagdommer Forsnes er inhabil til å behandle saken, men ber ankeutvalget vurdere om også de øvrige dommerne i lagmannsretten er inhabile. For det tilfellet at Høyesterett kommer til at samtlige dommere er inhabile, anmodes det om at saken overføres til en annen lagmannsrett, jf. domstoloven § 119 første ledd.
- (4) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker at det er spørsmål om å vurdere habiliteten til alle dommerne i Frostating lagmannsrett, jf. domstoloven § 117 andre ledd tredje setning. Utvalget har full kompetanse i saken, jf. blant annet HR-2019-1392-U avsnitt 4.
- (5) Det er ingen uenighet om at lagdommer Forsnes er inhabil. For de øvrige dommerne i Frostating lagmannsrett er det spørsmål om inhabilitet etter domstoloven § 108. Bestemmelsen fastsetter at ingen må være dommer «når andre særegne omstendigheter foreligger, som er skikket til å svekke tilliten til hans uhildethet».

(6) Utgangspunktene er i HR-2019-899-A avsnitt 13 beskrevet slik:

«Bestemmelsen må forstås i lys av retten til en rettferdig rettergang ved en uavhengig og upartisk domstol etter Grunnloven § 95 første ledd, Den europeiske menneskerettskonvensjon artikkel 6 nr. 1 og FNs konvensjon om sivile og politiske rettigheter artikkel 14 nr. 1, jf. blant annet HR-2016-2311-P avsnitt 13 og HR-2018-451-A *Gassled*. Av sistnevnte avgjørelse fremgår det i avsnitt 11 at dette for det første innebærer at det 'ikke må foreligge omstendigheter som gjør at dommeren subjektivt sett ikke vil være i stand til å treffe en upartisk avgjørelse uten å skjele til irrelevante hensyn. For det andre må det ikke foreligge forhold som etter en objektiv målestokk gir omverdenen rimelig og saklig grunn til å tvile på dommerens upartiskhet, jf. HR-2016-681-A avsnitt 18'.»

(7) Det er den objektive tilnærmingen som er aktuell i saken her.

(8) Det er sikker rettspraksis for at inhabilitet for en dommer i en kollegial domstol ikke uten videre medfører at de øvrige dommerne ved domstolen blir inhabile. For eksempel vil det at én eller flere kollegaer er fornærmet i straffesaken ikke generelt medføre inhabilitet for de øvrige dommerne, se blant annet HR-2011-1655-U avsnitt 14, Rt-2015-786 avsnitt 9 og HR-2016-422-U avsnitt 9. For at inhabilitet skal foreligge, må det være særlige forhold som gjør at det kan stilles spørsmål ved om kollegaene vil stå fritt ved avgjørelsen, se blant annet HR-2019-1392-U avsnitt 7 og 8.

(9) I Rt-2003-740 var det spørsmål om alle dommerne i lagmannsretten var inhabile ved behandlingen av en sak om voldtekt av ei jente på 14 år og 11 måneder. Fornærmedes far var tingrettsdommer, og de to domstolene hadde kontor i samme bygning. Faren hadde engasjert seg i saken og hadde blant annet forklart seg for lagmannsretten. Som tingrettsdommer tjenestegjorde faren tidvis som tilkalt dommer i den aktuelle lagmannsretten. Høyesterett kom til at lagdommerne ikke var inhabile.

(10) I saken her er lagdommer Forsnes' datter ikke selv part i straffesaken, men venninne til fornærmede i tiltalens post I. Hun avga vitneforklaring for tingretten, og tingretten har på side 5–6 i dommen vist til at fornærmedes forklaring «underbygges særlig av forklaringen til B».

(11) Utvalget finner det klart at det her ikke foreligger særlige forhold som gjør at det kan stilles spørsmål ved om kollegaene til lagdommer Forsnes vil stå fritt ved avgjørelsen. Presseomtalen av saken, som forsvareren har vist til, kan ikke føre til noen annen vurdering, jf. blant annet Rt-2015-786 avsnitt 10.

(12) På denne bakgrunn er utvalget kommet til at dommerne i Frostating lagmannsrett, bortsett fra lagdommer Forsnes, ikke viker sete.

(13) Kjennelsen er enstemmig.

S L U T N I N G

Samtlige dommere i Frostating lagmannsrett viker ikke sete.

Aage Thor Falkanger
(sign.)

Hilde Indreberg
(sign.)

Per Erik Bergsjø
(sign.)